

РЕЦЕНЗІЇ

© Світлана Герезова

**Західноканадський збірник / За ред. В. Полковського, М. Сороки. –
Едмонтон – Острозька академія: Вид-во Національного університету «Острозька академія»,
2014. – Том XLVII. – Частина сьома. – 524 с.: іл.**

Складний процес відродження національної культури, що триває у нашій державі й до нині, передбачає, серед інших напрямів діяльності науковців, пошук документів, віднайдення інформації про діяльність представників української діаспори, визначення їх ролі у створенні образу українства за кордоном. Відомо, що великий пласт української культури, створений українською діаспорою, протягом тривалого часу перебування у радянській державі не був включений до вивчення і використання тим народом, для якого ця культура творилася у першу чергу. З ідеологічних міркувань комуністичною владою була створена глибока прірва між українцями на Батьківщині і українцями в діаспорі.

Останнім часом почали активніше з'являтися публікації про літературну й мистецьку спадщину еміграційних поколінь, статті з аналізом моментів психологічного, культурно-духовного життя українців на чужині. Завдяки цьому з небуття повертаються до нас імена «розвіяних вітрами злої долі по світових обширах» українців, стають відомими реалії їх життя і творчі здобутки. До архівів, бібліотек, музеїв України надходять рукописи та листи, щоденники та спогади, а також періодична література, книги, видані в українській діаспорі. За сукупністю невідомих досі матеріалів істотно доповнюється образ нашої історії та культури.

У цьому контексті поява чергового видання Наукового товариства імені Тараса Шевченка – сьомого тому «Західноканадського збірника» є приємною звісткою не лише для дослідників-канадознавців, а й для всіх небайдужих до історії українців у Канаді. Глибоко символічним є те, що збірник приурочений до надзвичайної події в історії українського суспільства – 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка, образ якого асоціюється не тільки з геніальним поетом, а й з пророком і провідником української нації.

24 квітня 2014 р. у центрі Канадських студій імені Рамона Гнатишина при Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича відбулась презентація цього видання, яка стала неабиякою подією для науковців – істориків, міжнародників, політологів, зацікавлених як різними аспектами історичного розвитку Канади загалом, так і історією українців у Канаді зокрема. Збірник обсягом 524 сторінки є колективною працею авторів з Канади та України і подає аналіз різних сфер життя української діаспори.

Презентував збірник один із його редакторів – доктор філософії Альбертського університету (Ка-

нада), Директор Центру канадознавства Національного університету «Острозька академія» та президент компанії «Східноєвропейські можливості» – Валерій Полковський. Наголошуючи на важливості цього видання, В. Полковський зазначив, що «ще чи не єдине видання, де українські автори в Канаді можуть вмістити свої публікації українською мовою і таким чином вести діалог з колегами-канадознавцями на історичній батьківщині». Дане видання має науково-популярний характер, а статті, вміщені у ньому, значно допомагають розширити джерельну базу діаспорної україніки.

І хоча, починаючи з п'ятого тому, «Західноканадський збірник» випускається не в Канаді, а в Острозі, видання сьомого тому стало можливим завдяки дотації від Альбертського товариства збереження української культури та Альбертської фундації збереження історичних пам'яток і Товариства українських піонерів Альберти. Наклад збірника – 750 прим. Координатором видання виступив його зачинатель, відомий громадсько-політичний діяч Петро Саварин, співредактором видання є колишній голова Рівненської обласної державної адміністрації Микола Сорока.

Більш детально аналізуючи зміст сьомого тому «Західноканадського збірника», важливо наголосити, що за традицією, збірник, розпочинаючись коротким вступним словом від редакторів, має своїм продовженням вміщений некролог Ерасту Гуцуляку – відомому канадцю українського походження, громадському діячеві фундаторові будинку для посольства України в Канаді, а також меценатові, який передав значну частину коштів для будівництва нового навчального корпусу Національного університету «Острозька академія».

Враховуючи, що видання присвячене 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка, ряд публікацій, присвячених постаті Кобзаря у творчості українськомовних поетів Канади другої половини ХХ ст., оцінці окремих його творів, а також огляд Шевченківських концертів в Едмонтоні, вміщені у розділі «Шевченкознавчі студії». Їх основним гаслом можна визначити слова Любові Василів-Базюк (Горнто), присвячені Кобзареві:

*Два століття проминає, а поет із нами,
Вічно буде жити та народ будити!
Додавати сили духа, безконечної любові
До рідної Батьківщини – України! (с.12)*

Заслужують на увагу статті, автори яких заставляють задуматись над проблемами, що існують у українському суспільстві. Так, автор Катери-

на Левченко (Київ) присвятила свій доробок гендерному питанню в Україні, наголосивши, що «оборонцем права жінки» у своїй творчості виступав і Т.Шевченко.

Назви таких рубрик як «Українське військо», «Релігійне життя», «Українська наука», «Українська освіта», «Українська музика», «Український танок», «Українські фестивалі в Канаді», «Українська література» яскраво відображають зміст статей, присвячених висвітленню питань розвитку української спільноти та української культури в Канаді. Автори наголошують на збереженні національної ідентичності українців за кордоном, що яскраво проявилось у розвитку української культури в Канаді, навіть враховуючи можливість певної асиміляції. Ці рубрики складають ліву частку сьомого тому. Окремо варто наголосити на статтях Володимира Кравченка (Едмонтон) щодо проблем і перспективи діяльності Канадського інституту українських студій і Дарії Даревич, присвяченій історії НТШ в Канаді, яке у 2014 р. відзначає 65-річчя своєї діяльності.

Заслужують на увагу спогади Неоніли Цегельської-Дмитрук «Наша дорога в Канаду» (1949), які відтворюють важку долю українських скитальців після Другої світової війни, а також розділ «Зв'язок з Україною».

Надзвичайно цікавими для розуміння аспектів української філантропії в Канаді є статті керівника відділу розвитку фондів Канадського інституту українських студій Альбертського університету Миколи Сороки (Едмонтон) «Культура меценатства в Українській громаді Канади» та «Історія української канадської фундації імені Тараса Шевченка». Їх опрацювання українськими дослідниками та поширення серед загалу дасть можливість зрозуміти важливість меценатства для розвитку сучасної української культури.

У цьому контексті варто наголосити на участі у виданні «Західноканадського збірника» Петра Саварина, якому під час презентації висловили подяку В. Полковський, а також науковці факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького університету, які брали активну участь в обговоренні актуальних проблем, висвітлених у сьомому тому збірника.

На нашу думку, можна визначити певні особливості збірника. По-перше, широкий діапазон питань, порушених авторами, розкриття яких на основі фактичного, дослідницького, архівного матеріалу, дозволяє глибше осягнути суспільно-культурне життя українців Канади; по-друге, у публікаціях спостерігається максимальне збереження авторського стилю і мови; по-третє, чимала кількість оригінальних фото-додатків дає можливість глибше зрозуміти зміст вміщених статей; по-четверте, залучення авторів з України сприяє активному діалогу між Україною й українським зарубіжжям, а залучення авторів із Центральної та Східної України, стане важливим кроком у справі доповнення образу нашої історії та культури, і через осмислення фактів збереження національної ідентичності українців за кордоном, сприятиме вихованню патріотизму українського населення цих регіонів, що є особливо актуальним у час буремних подій політичного і суспільного життя у сучасній Україні.

Отже, можна сміливо констатувати, що видання «Західноканадського збірника», зокрема його сьомого тому, є цінним внеском у сучасне українознавство та канадознавство, і закінчити анонсування статей збірника оптимістичними словами Л. Василів-Базюк (Торонто) із вірша, присвяченого Кобзареві:

*«...Наша держава, мова, пісня та культура
Між європейцями засяє та не пропаде!»(с.12)*

© Віра Бурдяк,

© Степан Качараба,

© Владислав Струтинський

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН

Стрільчук Л.В. Україна – Польща: від добросусідських відносин до стратегічного партнерства (кінець ХХ – початок ХХІ століття) / Л.В. Стрільчук: монографія. – Луцьк : Волинські старожитності, 2013. – 608 с.

Україна та Республіка Польща – це не просто сусідні держави, міждержавні взаємини яких мають тривалу історію становлення та розвитку. Сьогодні вони підтримують та розвивають відносини стратегічного партнерства, які суттєво впливають на стабільність загальноєвропейської та регіональної безпеки. Саме Україна та Польща багато в чому визначають можливості сучасних інтеграційних і геополітичних перетворень в регіоні Центрально-Східної Європи (ЦСЄ). Все це свідчить про актуа-

льність дослідження українсько-польських міждержавних відносин.

Безумовно, проблема в історичній науці не нова. Вона досліджувалася представниками вітчизняної та зарубіжної історичних шкіл, виразниками суміжних і протилежних соціально-економічних та політичних фракцій, а також політологами, економістами, міжнародниками, юристами і ін. Комплексному формуванню сучасної системи українсько-польських двосторонніх відносин, аналізу їх особ-